

ІНСТИТУТ ПЕДАГОГІКИ
НАПН УКРАЇНИ

ЛОКШИНА О. І.

Робоча програма дисципліни
**ТРАНСФОРМАЦІЙНІ ПРОЦЕСИ В
СУЧАСНІЙ ЗАРУБІЖНІЙ ОСВІТІ**

для здобувачів вищої освіти

**Ступінь «Доктор філософії»
Спеціальність 011
Освітні, педагогічні науки**

Київ – 2023

**НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ ПЕДАГОГІЧНИХ НАУК УКРАЇНИ
ІНСТИТУТ ПЕДАГОГІКИ**

ЛОКШИНА О. І.

**ТРАНСФОРМАЦІЙНІ ПРОЦЕСИ
В СУЧАСНІЙ ЗАРУБІЖНІЙ ОСВІТІ
*РОБОЧА ПРОГРАМА***

дисципліни для здобувачів вищої освіти
ступінь «Доктор філософії»
спеціальність: *011 Освітні, педагогічні науки*

КИЇВ
Педагогічна думка
2023

УДК 37.04:37.014.3(100)(0.034.2)

Робоча програма затверджена на засіданні вченої ради Інституту педагогіки НАПН України (протокол № 12 від «31» серпня 2022 р.).

Локшина О. І. Трансформаційні процеси в сучасній зарубіжній освіті. Робоча програма навчальної дисципліни для здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії за спеціальністю 011 «Освітні, педагогічні науки» / О. І. Локшина. [Електронне видання]. – Київ: Педагогічна думка, 2023. – 21 с.

DOI: 10.32405/978-966-644-672-8-2022-20

ISBN 978-966-644-672-8

Рецензенти:

Заболотна Оксана Адольфівна, доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри іноземних мов Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини.

Арістова Наталія Олександрівна, доктор педагогічних наук, професор, завідувач відділу міжнародних зв'язків та наукової співпраці Інституту педагогіки НАПН України.

Робоча програма дисципліни «Трансформаційні процеси в сучасній зарубіжній освіті» призначена для підготовки здобувачів вищої освіти третього (освітньо-наукового) рівня, освітній ступінь «Доктор філософії», галузь знань 01 Освіта/Педагогіка, спеціальність: 011 «Освітні, педагогічні науки». Метою навчальної дисципліни «Трансформаційні процеси в сучасній зарубіжній освіті» є формування порівняльно-педагогічної компетентності дослідника – кваліфікованого фахівця, який/яка має високий рівень здатності і готовності до професійної діяльності у сфері вітчизняної, європейської і світової науки й освіти.

Для викладачів та здобувачів вищої освіти третього (освітньо-наукового) рівня Освітній ступінь «Доктор філософії», Галузь знань 01 Освіта/Педагогіка, Спеціальність: 011 «Освітні, педагогічні науки».

The work programme of the discipline “Transformational processes in modern foreign education” is designed to train the applicants for higher education of the third (educational and scientific) level, educational degree “Doctor of Philosophy”, field of knowledge 01 Education / Pedagogy, specialty: 011 “Educational, pedagogical sciences”. The aim of the discipline “Transformational processes in modern foreign education” is the formation of comparative education competence of a researcher – a qualified specialist who has a high level of ability and readiness for professional activity in the field of home, European and world science and education.

For teachers and applicants for higher education of the third (educational-scientific) level Educational degree “Doctor of Philosophy”, Field of knowledge 01 Education / Pedagogy, Specialty: 011 “Educational, pedagogical sciences”.

© Інститут педагогіки НАПН України, 2023 рік

© Педагогічна думка, 2023 рік

© Локшина Олена Ігорівна, 2023 рік

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, ступінь вищої освіти	Характеристика навчальної дисципліни
Кількість кредитів – 2	Галузь знань: 01 – «Освіта/Педагогіка»	Загальна підготовка
Загальна кількість годин – 60		
Модулів – 3	Спеціальність: <u>011</u> « <u>Освітні, педагогічні науки</u> »	Рік підготовки:
Змістових модулів – 3		1
Індивідуальне заняття не передбачено	Освітній ступінь: Доктор філософії	Семестр
		2
		Лекції
		6 год.
		Семінарські
		14 год.
		Практичні
6 год.		
Самостійна робота		
34 год.		
Вид контролю:		
екзамен		

Примітка: Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної роботи і індивідуальної роботи становить: для денної форми навчання – 1:1,5.

2. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

2.1. Метою навчальної дисципліни «Трансформаційні процеси в сучасній зарубіжній освіті» є формування порівняльно-педагогічної компетентності дослідника – кваліфікованого фахівця, який/яка має високий рівень здатності і готовності до професійної діяльності у сфері вітчизняної, європейської і світової науки й освіти.

2.2. Основними **завданнями** вивчення дисципліни є формування таких компетентностей:

інтегральна компетентність (ІК):

- здатність і готовність розв'язувати комплікативні науково-дослідні (науково-теоретичні та науково-практичні) проблеми в галузі освіти (відповідно до цілей і завдань професійно-педагогічної та дослідно-інноваційної діяльності) на засадах реалізації голістичного, інтегрованого та компетентнісного підходів, що зумовлює переосмислення наявних та створення нових фундаментальних теоретичних знань (обґрунтованих на концептуально-методологічному рівні) та запровадження новітньої професійно-педагогічної практики (через реалізацію сучасно-доцільних наукових підходів, технологій, форм організації, методів, прийомів і засобів навчання в закладах вищої та загальної середньої освіти);

загальні компетентності (ЗК):

ЗК 1. Здатність і готовність здобувати концептуальні та методологічні знання в галузі освіти та розуміти їхню сутність.

ЗК 2. Здатність і готовність до виконання науково-дослідної діяльності в галузі освіти на засадах превалювання аналітичного, критичного та креативного мислення.

ЗК 3. Здатність і готовність до ефективної і продуктивної наукової комунікації в парадигмі взаємодії суб'єктів освітньої діяльності.

ЗК 4. Здатність і готовність використовувати інформаційні технології в процесі реалізації сучасно-доцільних наукових підходів, технологій, форм організації, методів, прийомів і засобів навчання в закладах вищої та загальної середньої освіти.

ЗК 5. Здатність і готовність до аналізу і синтезу актуальної професійно значущої інформації в галузі освіти з різних джерел.

ЗК 6. Здатність і готовність до безперервного особистісного та професійно-педагогічного саморозвитку та самовдосконалення.

ЗК 7. Здатність і готовність до генерування нових науково-значущих ідей як результату креативного мислення під час здійснення науково-дослідної діяльності в галузі освіти та професійно-педагогічної діяльності.

ЗК 8. Здатність і готовність імплементувати в освітній процес інноваційні практики на основі реалізації сучасно-доцільних наукових підходів, технологій, форм організації, методів, прийомів і засобів навчання в закладах вищої та загальної середньої освіти.

ЗК 9. Здатність і готовність до стимулювання вияву суб'єктності учасників освітнього процесу (з превалюванням мотиваційної складової).

ЗК 10. Здатність і готовність до організаційно-управлінської діяльності в закладах вищої та загальної середньої освіти з акцентуацією на морально-етичній компоненті).

ЗК 11. Здатність і готовність до популяризації української культурної спадщини, національних цінностей на засадах інтеграції до загальноєвропейських і глобальних цінностей.

ЗК 12. Здатність і готовність до соціально-управлінської діяльності на засадах поваги до індивідуальності особистості та людиноцентристської довірчо-партнерської взаємодії.

ЗК 13. Здатність і готовність до науково-дослідної та професійно-педагогічної рефлексії

фахові (професійні) компетентності (ПК):

ФК 1. Науково-комунікаційна компетентність виявляється в здатності і готовності здійснювати письмову та усну інтеракцію на високому рівні володіння державною та іноземними мовами.

ФК 2. Дидактико-методична компетентність виявляється в здатності і готовності застосовувати в освітньому процесі сучасно-доцільні наукові підходи, технології, форми організації, методи, прийоми і засоби навчання в закладах вищої та загальної середньої освіти.

ФК 3. Цифрова (діджитальна) компетентність виявляється в здатності і готовності застосовувати сучасні цифрові технології під час організації та здійснення освітнього процесу в закладах вищої та загальної середньої освіти та під час здійснення науково-дослідної діяльності.

ФК 9. Дослідницько-проектувальна компетентність, яка виявляється в здатності і готовності здійснювати проектування науково-дослідної діяльності в освітньому процесі на засадах превалювання аналітичного, критичного та креативного мислення.

ФК 10. Аналітико-прогностична компетентність, яка виявляється в здатності і готовності здійснювати процес аналізу та синтезу задля забезпечення науково-обґрунтованої прогностики результатів освітнього процесу, управління освітніми процесами та системами (відповідно до рівня освіти, який надається).

ФК 11. Організаційно-інтеграційна компетентність, яка виявляється в здатності і готовності організовувати на засадах реалізації інтеграційного та голістичного підходів освітній процес як процес сталого розвитку учнів або/і студентів (відповідно до рівня освіти, який здобувається).

ФК 12. Контрольно-оцінювальна компетентність, яка виявляється в здатності і готовності контролювати й оцінювати результати навчання учнів або/і студентів (відповідно до рівня освіти, який надається), а також результати управління освітніми процесами та системами на засадах голістичного та інтеграційного підходів.

ФК 13. Інноваційно-дослідницька компетентність, яка виявляється в здатності і готовності застосовувати сучасно-доцільні наукові підходи, технології, форми організації, методи, прийоми і засоби навчання в закладах вищої та загальної середньої освіти, а також спиратися на їхнє теоретико-методологічне обґрунтування в процесі здійснення науково-дослідної діяльності.

ФК 14. Компетентність безперервного професійно-педагогічного саморозвитку, яка виявляється в здатності і готовності підвищувати рівень власної професійно-педагогічної майстерності на константній основі через поєднання формальної, неформальної та інформальної освіти.

Результати навчання дисципліни «Трансформаційні процеси в сучасній зарубіжній освіті» можна вважати успішними за умови досягнення **предметних результатів**:

- **здатності** оперувати базовим понятійно-категоріальним апаратом методології порівняльної педагогіки;

- **здатності** аналізувати концепти і явища в освіті країн Європи, геополітичних регіонів та у світі;

- **здатності** цілісно застосовувати компаративні методологічні підходи до осмислення педагогічних процесів на мікро-, мезо- і макрорівнях в контексті їх функціонування;

- **здатності** отримувати інформацію і знання про зарубіжний освітній досвід;

- **здатності** здійснювати порівняльний аналіз освітніх трансформацій, тенденцій та закономірностей розвитку освіти у зарубіжжі у національному, регіональному та світовому вимірах на засадах об'єктивності;

- **здатності** оцінювати вплив глобалізації та європеїзації на розвиток освіти у світі, в Європі в цілому та України зокрема;

- **здатності** аналізувати причинно-наслідкові зв'язки розвитку освітніх процесів, усвідомлювати різницю між освітніми явищами, що мають універсальний, особливий та одиничний характер;

- **здатності** виявляти позитивні та дискусійні аспекти зарубіжного досвіду у контексті перспективності для реформування освіти в Україні;

- **здатності** використовувати методологію порівняльно-педагогічних досліджень у сфері власних наукових досліджень;

У **результаті** вивчення дисципліни «Трансформаційні процеси в сучасній зарубіжній освіті» здобувач повинен:

знати:

- напрями і характер освітніх трансформацій у сучасній зарубіжній освіті;

- ключові тенденції розвитку світового освітнього простору в умовах глобалізації та європеїзації;

- сутнісні характеристики інновацій в освіті зарубіжжя;

вміти:

- здійснювати порівняльний аналіз освітніх феноменів, стану, тенденції, закономірностей розвитку освіти в зарубіжжі у національному, регіональному та світовому вимірах на засадах об'єктивності;

– виявляти позитивні та дискусійні аспекти зарубіжного досвіду в контексті перспективності для реформування освіти в Україні;

– висловлювати власну точку зору в усній та письмовій формі щодо освітніх явищ і процесів, що мають місце в освіті у сучасному світі;

обґрунтовувати та проявляти ставлення до зарубіжного досвіду у галузі освіти і педагогічної науки.

Програма навчальної дисципліни «Трансформаційні процеси в сучасній зарубіжній освіті» складається з трьох модулів. На вивчення навчальної дисципліни відводиться 60 годин / 2 кредити за ЄКТС.

3. ПРОГРАМА ТА СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Назви блоків (модулів) і тем	Кількість годин				
	усього	у тому числі			
		лекції	семінарські	практичні	самостійна робота
Змістовий модуль 1. Трансформації в освіті в умовах глобалізації та європеїзації	16	2	4	2	8
Змістовий модуль 2. Тенденції розвитку освіти в країнах світу	28	2	6	2	18
Змістовий модуль 3. Інновації в освіті зарубіжжя	16	2	4	2	8
Всього годин	60	6	14	6	34

4. ТЕМИ ЛЕКЦІЙ

№ з/п	Назви тем лекцій	Кількість годин
1.	Міжнародний вимір освітніх трансформацій в умовах глобалізації та європеїзації	2
2.	Тенденції розвитку освіти в розвинених країнах світу	2
3.	Інновації в освіті зарубіжжя	2
	Разом	6

Тема 1. Міжнародний вимір освітніх трансформацій в умовах глобалізації та європеїзації.

Опис: Поняття «глобалізація» та «глобалізація в освіті». Виникнення міжнародних організацій, їх класифікація. Діяльність міжнародних організацій (ООН, ЮНЕСКО, Рада Європи, Світовий Банк, ЄС, ОЕСР) у галузі освіти. Цілі розвитку тисячоліття та Цілі сталого розвитку ООН. Міжнародна стандартна класифікація освіти ЮНЕСКО. Загальноєвропейські рекомендації з мовної освіти Ради Європи. Внесок ОЕСР у розвиток освіти. Поняття «європеїзація» та «європеїзація освіти». Алгоритм та інструменти європеїзації освіти в Європі. Україна та європеїзація освіти.

Тема 2. Тенденції розвитку освіти в розвинених країнах світу.

Опис: Ефективність і справедливість в освіті як ключова рамка розвитку шкільної освіти. Тенденція стандартизації шкільної освіти. Тенденція трансформації шкільної освіти на компетентнісні засади. Бачення ключових компетентностей міжнародними організаціями. Тенденції розвитку вищої освіти у світі. Університетські рейтинги як механізм визначення інституційного лідерства (Шанхайський (Academic Ranking of World Universities), (Рейтинг Таймс-Томсон Рейтерс (THE World University Rankings), Рейтинг QS (QS World University Rankings), Рейтинг веб-сторінок світових університетів Webometrics (Ranking Web of World Universities). Університетські рейтинги в Україні. Педагогічна освіта в Європі: стан і тенденції розвитку. Освіта дорослих: термінологічне поле. Тенденції розвитку освіти дорослих. Освіта дорослих в європейському контексті.

Тема 3. Інновації в освіті зарубіжжя.

Опис: Відкриті освітні ресурси та відкрита освіта. Медіаосвіта та медіа грамотність як потреба сучасного світу. Інноваційні види оцінювання навчальних досягнень учнів (формульоване оцінювання, портфолійне оцінювання). MATURA. Міжнародні порівняльні дослідження якості освіти (TIMSS, PIRLS, PISA) як світовий інструмент забезпечення якості освіти. Підприємливість як ключова компетентність сучасного європейця. Цифрова компетентність як необхідна умова буття в умовах цифровізації світу. Життєва компетентність: сутність та змістове наповнення.

5. ТЕМИ СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ

№ з/п	Назви тем семінарських занять	Кількість годин
1.	Сучасна політика ЄС у галузі освіти і навчання	2
2.	Моделі освіти у провідних країнах світу	2
3.	Децентралізаційно-централізаційні процеси в управлінні освітою.	2
4.	Цифровізація освіти як тенденція розвитку.	2
5.	Мовна освіта: трансформації у багатокультурному світі.	2
6.	Міжнародні порівняльні дослідження якості знань учнів.	2
7.	Українське шкільництво діаспори у світі: витоки та перспективи.	2
	Разом	14

Змістовий модуль 1. Трансформації в освіті в умовах глобалізації та європеїзації.

Семінарське заняття 1. Сучасна політика ЄС у галузі освіти і навчання.

Питання для обговорення:

1. Політика ЄС у галузі шкільної освіти: сучасні ініціативи і документи.
2. Політика ЄС у галузі вищої освіти: сучасні ініціативи і документи.
3. Політика ЄС у галузі професійно-технічної освіти: сучасні ініціативи і документи.

Семінарське заняття 2. Моделі освіти у провідних країнах світу.

Питання для обговорення:

1. Моделі освіти в країнах Європи.
2. Модель освіти США.
3. Модель освіти КНР.

Змістовий модуль 2. Тенденції розвитку освіти в країнах світу.

Семінарське заняття 3. Децентралізаційно-централізаційні процеси в управлінні освітою

Питання для обговорення:

1. Моделі управління освітою у провідних країнах світу.
2. Децентралізація управління освітою: виклики та переваги.
3. Децентралізаційні процеси в Україні; стан, проблеми, перспективи.

Семінарське заняття 4. Цифровізація освіти як тенденція розвитку.

Питання для обговорення:

1. Європейські стратегічні орієнтири щодо цифрової трансформації в освіті.
2. Цифрова компетентність сучасного вчителя та учня.
3. Інноваційні тренди, практики і технології загальної середньої освіти у галузі цифровізації.

Семінарське заняття 5. Мовна освіта: трансформації у багатокультурному світі.

Питання для обговорення:

1. Тенденції розвитку іншомовної освіти в Європі (глобалізація англійської мови, ранній початок навчання першої іноземної мови, запровадження навчання другої мови та ін.).
2. Двомовна освіта (bilingual education) в контексті сучасних інтеграційних процесів.
3. Багатомовна (plurilingual education) освіта у світі та в Україні.

Змістовий модуль 3. Інновації в освіті зарубіжжя.

Семінарське заняття 6. Міжнародні порівняльні дослідження якості знань учнів.

Питання для обговорення:

1. Міжнародна асоціація оцінювання освітніх досягнень (International Association for the Evaluation of Educational Achievement – IEA) та дослідження, які вона проводить (TIMSS, PIRLS тощо) (мета досліджень, вік учасників, періодичність тощо).
2. Організація економічного співробітництва і розвитку (Organization for Economic Cooperation and Development – OECD) та дослідження PISA (мета дослідження, вік учасників, періодичність тощо).
3. Результати останніх досліджень TIMSS, PIRLS, PISA (рейтинги країн) та успіхи і виклики України.

Семінарське заняття 7. Українське шкільництво діаспори у світі: витоки та перспективи.

Питання для обговорення:

1. Сутнісні характеристики національних цінностей у працях науковців, освітніх та релігійних діячів української діаспори: Г. Ващенко, Є. Жарський та ін.
2. Українське шкільництво, як провідний чинник збереження української ідентичності в США та Канаді.
3. Тенденції сучасного розвитку рідномовної освіти українців в діаспорах світу.

6. ТЕМИ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

№ з/п	Назви тем практичних занять	Кількість годин
1.	Актуальні наукові публікації з проблеми трансформацій в освіті в умовах глобалізації та європеїзації.	2
2.	Термінополе інноваційних трендів в зарубіжній освіті.	2

3.	Багатомовність як одна з ключових компетентностей людини XXI століття.	2
	Разом	6

Змістовий модуль 1. Трансформації в освіті в умовах глобалізації та європеїзації.

Практичне заняття 1.

Тема: Актуальні наукові публікації з проблеми трансформацій в освіті в умовах глобалізації та європеїзації

Зміст: Робота в малих групах з укладання бібліографії (10-20 найменувань) актуальних наукових публікацій (з активними покликаннями) зарубіжних і українських дослідників з проблеми трансформацій в освіті зарубіжжя в умовах глобалізації та європеїзації.

Змістовий модуль 2. Тенденції розвитку освіти в країнах світу.

Практичне заняття 2.

Тема: Термінополе інноваційних трендів в зарубіжній освіті.

Зміст: Робота в малих групах з укладання у формі таблиці міні-глосарію (перша колонка – нумерація; друга колонка – термін англійською та українською мовами; третя колонка – трактування українською) зарубіжних термінів і понять (з покликаннями на джерело) з таких тематичних напрямів, як: реформа освіти, цифровізація освіти (з обов'язковим визначенням таких термінів як «оцифрування», «цифровізація», «цифрова трансформація»); медіа освіта; децентралізація освіти; компетентності в освіті; забезпечення якості освіти.

Змістовий модуль 3. Інновації в освіті зарубіжжя.

Практичне заняття 3.

Тема: Багатомовність як одна з ключових компетентностей людини XXI століття.

Зміст: Робота в малих групах з укладання мовного паспорта з використанням шаблону Ради Європи за покликанням <https://rm.coe.int/CoERMPublicCommonSearchServices/DisplayDCTMContent?documentId=0900001680492ff9>

7. САМОСТІЙНА РОБОТА

Зміст самостійної роботи з навчальної дисципліни «Трансформаційні процеси в сучасній зарубіжній освіті» спрямовано на закріплення і поглиблення теоретичних знань, набуття й удосконалення практичних навичок і умінь, що сприяє формуванню професійного світогляду майбутніх фахівців докторів філософії.

Самостійна робота охоплює 3 змістові модуля (8, 18 та 8 годин відповідно на кожен).

Кожна самостійна робота передбачає виконання письмового завдання.

Звітуватись за виконання самостійної роботи бажано під час відповідного семінарського заняття.

Матеріали, що підготовлені письмово, надсилаються викладачу на перевірку.

№ з/п	Назви тем самостійних робіт	Кількість годин
	Змістовий модуль 1. Освітні трансформації у світі в умовах глобалізації та європеїзації.	

1	Опишіть у формі таблиці Цілі розвитку тисячоліття (Millennium Development Goals (MDGs) за такими параметрами (рік затвердження, опис цілей, результати досягнення)	1
2	Опишіть у формі таблиці Цілі сталого розвитку (The Sustainable Development Goals (SDGs) з деталізацією ЦСР 4.	1
3	Охарактеризуйте у формі таблиці Міжнародну стандартну класифікацію освіти – МСКО (The International Standard Classification of Education (ISCED) за такими параметрами: організація, яка розробила та рік розробки і рік модернізації, що це за документ, його мета, структура, рівні МСКО.	1
4	Проаналізуйте у формі таблиці документ ЄС «Стратегічна рамка європейського співробітництва в галузі освіти і навчання: назустріч європейському освітньому простору та за його межами (2021 – 2030)» (Strategic framework for European cooperation in education and training towards the European Education Area and beyond (2021-2030)) за такими параметрами: організація, яка розробила, рік прийняття, стратегічні пріоритети, індикатори для досягнення.	1
5	Охарактеризуйте Програми ЄС Еразмус (Erasmus) та Еразмус+ (Erasmus+) та участь України.	1
6	Охарактеризуйте Програми ЄС Горизонт 2020 (Horizon 2020) і Горизонт Європа (Horizon Europe) 2021 – 2027 та участь України.	1
7	Охарактеризуйте е-ресурс ЄС Eurydice – мережу з освіти в країнах Європи за такими параметрами: мета та рік заснування, структура мережі, ресурси, які можуть стати в нагоді для підготовки дисертації	1
8	Охарактеризуйте у формі таблиці статистичні дані про освіту ЄС, які пропонує ресурс Європейської Комісії Eurostat.	1
	<i>Разом</i>	8
Тема 2. Тенденції розвитку освіти в країнах світу.		
9	Охарактеризуйте наукову проблему реформи в освіті за такими параметрами: трактування реформи в освіті, характеристика освітніх реформ, приклади освітніх реформ в країнах зарубіжжя.	1
10	Охарактеризуйте у формі таблиці Європейську довідкову рамку ключових компетентностей для навчання впродовж життя (European reference framework of key competences for lifelong learning) за такими параметрами: організація, яка розробила та рік розробки і рік модернізації, що це за документ, його мета, опишіть ключові компетентності та порівняйте з переліком ключових компетентностей, що визначено Законом України «Про освіту» (2017).	1
11	Охарактеризуйте у формі таблиці Європейську рамку підприємницької компетентності (European Entrepreneurship Competence Framework – EntreComp) за такими параметрами: організація, яка розробила рамку, рік затвердження, визначення підприємницької компетентності, її складові.	1
12	Охарактеризуйте у формі таблиці Європейську рамку цифрової компетентності (The Digital Competence Framework for Citizens – DigComp 2.2) за такими параметрами: організація, яка розробила рамку, рік затвердження, визначення цифрової компетентності, її складові.	1
13	Охарактеризуйте у формі таблиці Європейську рамку компетентності для життя (The European Framework for Personal, Social and Learning to Learn Key Competence – LifeComp) за такими параметрами: організація,	1

	яка розробила рамку, рік затвердження, визначення цифрової компетентності, її складові.	
14	Охарактеризуйте у формі таблиці Загальноєвропейські рекомендації з мовної освіти (The Common European Framework of Reference for Languages: Learning, teaching, assessment (CEFR)) за такими параметрами: організація, яка розробила та рік розробки, що це за документ, його мета, опишіть рівні.	1
15	Охарактеризуйте у формі таблиці Європейську рамку кваліфікацій (European Qualifications Framework – EQF) за такими параметрами: організація, яка розробила та рік розробки, що це за документ, його мета, опишіть рівні, порівняйте з Національною рамкою кваліфікацій України.	1
16	Складіть у формі таблиці характеристику університетських рейтингів в зарубіжжі.	1
17	Складіть у формі таблиці характеристику університетських рейтингів в Україні.	1
18	Охарактеризуйте у формі таблиці Стандарти і рекомендації щодо забезпечення якості в Європейському просторі вищої освіти (Standards and Guidelines for Quality Assurance in the European Higher Education Area (ESG)) за такими параметрами: хто підготував та рік затвердження, що це за документ, структура документа, сфера дії та ключові поняття, цілі і принципи, внутрішнє забезпечення якості, зовнішнє забезпечення якості, агентства забезпечення якості.	1
19	Охарактеризуйте у формі таблиці Болонський процес за такими параметрами: мета, історія започаткування, Болонська декларація та її шість принципів, кількість країн-учасниць, інструменти гармонізації вищої освіти в Європі, Болонський процес сьогодні, Україна та Болонський процес.	1
20	Охарактеризуйте Європейський простір вищої освіти (The European Higher Education Area (EHEA)) за такими параметрами: історія започаткування, мета, країни-учасниці, ключові напрями функціонування.	1
21	Охарактеризуйте феномен індукції (введення молодих вчителів на посаду) за такими параметрами: визначення, успішні практики індукції в зарубіжних країнах.	1
22	Складіть професійний портрет Малколма Шепарда Ноулза (Malcolm Shepherd Knowles) – засновника теорії освіти дорослих (андрагогіки).	1
23	Охарактеризуйте модель підготовки докторів філософії в одній із зарубіжних країн.	1
24	Опишіть найпоширеніші форми децентралізації (делегування, деконцентрація, деволуція) управління освітньою галуззю і визначте їх слабкі та сильні сторони.	1
25	Проведіть порівняння централізованої та децентралізованої систем освіти зарубіжних країн.	1
26	Проведіть порівняння сучасного стану цифровізації освіти в європейському та північноамериканському освітньому просторі.	1
	<i>Разом</i>	<i>18</i>
Змістовий модуль 3. Інновації в освіті зарубіжжя.		
23	Охарактеризуйте Кейптаунську декларацію відкритої освіти «Відкриваючи майбутнє відкритим освітнім ресурсам» (2007).	1

28	Охарактеризуйте організацію Creative Commons за такими параметрами: рік заснування, мета, контент, який вона поширює.	1
29	Підготуйте у формі таблиці опис міжнародного порівняльного дослідження PIRLS за таким форматом: мета, частота проведення, вік учнів; історія виникнення та роки проведення; рейтинг країн.	1
30	Охарактеризуйте Національне оцінювання прогресу в освіті США (The National Assessment of Educational Progress (NAEP) у формі таблиці за такими параметрами: що таке NAEP, історія розвитку, що оцінюється та рівні.	1
31	Охарактеризуйте Концепцію виховного ідеалу як систему виховання національних цінностей української молоді діаспори у поглядах Г. Ващенко, О. Кульчицького, Е. Жарського, у трактуванні Конгресу СУМ.	1
32	З'ясуйте ключові характеристики альтернативної освіти (у формі таблиці) та такими параметрами: трактування, історія розвитку, альтернативні освітні моделі, перспективи альтернативної освіти для сьогодення, альтернативна освіта в Україні.	1
33	Охарактеризуйте системи наукових ступенів і наукових звань в Україні та в країнах зарубіжжя у формі порівняльної таблиці.	1
34	Охарактеризуйте у формі таблиці феномен академічної доброчесності (academic integrity) за такими параметрами: трактування, історія руху за академічну доброчесність, практики зарубіжних країн з дотримання академічної доброчесності, законодавство України про академічну доброчесність	1
	<i>Разом</i>	8
	Разом	34

Примітка: письмова робота на 1-3 аркуші формату А4, шрифт Times New Roman, розмір 12, одинарний інтервал, з подальшим захистом положень на занятті.

8. МЕТОДИ НАВЧАННЯ

У процесі вивчення дисципліни застосовуються такі методи навчання:

за типом пізнавальної діяльності:

- пояснювально-ілюстративний;
- репродуктивний;
- проблемного викладу;
- дослідницький;

відповідно до логіки пізнання:

- аналітичний;
- індуктивний;
- дедуктивний;

за основними етапами процесу:

- формування знань;
- формування умінь і навичок;
- застосування знань;
- узагальнення;
- закріплення;
- перевірка;

за системним підходом:

- стимулювання та мотивація;

- контроль та самоконтроль.

за джерелами знань:

- словесні - розповідь, пояснення, лекція;
- наочні - демонстрація, ілюстрація.

за рівнем самостійної розумової діяльності:

- проблемний;
- частково-пошуковий;
- дослідницький;
- метод проблемного викладання.

Методи під час дистанційного навчання: телекомунікаційні (інтерактивні комп'ютерні відеоконференції, on-line консультації, самостійна робота здобувачів вищої освіти ступеня доктор філософії з використанням освітніх платформ (Zoom, Classroom, Google Meet) та месенджерів (Viber, WhatsApp). Для отримання зворотного зв'язку використовується Google Form service.

9. МЕТОДИ КОНТРОЛЮ

Поточний контроль успішності засвоєннями аспірантами навчального матеріалу здійснюється шляхом опитування й оцінювання знань під час семінарських і практичних занять, виконання аспірантами самостійної роботи.

Підсумковий контроль здійснюється у формі екзамену.

10. РОЗПОДІЛ БАЛІВ, ЯКІ ОТРИМУЮТЬ АСПІРАНТИ

Оцінювання результатів навчання здобувачів здійснюється за 100-бальною шкалою, шкалою ECTS та національною шкалою.

Очікувані результати навчання, контрольні заходи та терміни виконання оголошуються на першому занятті в семестрі. Враховуються бали, набрані на заняттях та під час підсумкового екзамену. При цьому обов'язково враховуються: присутність на заняттях та активність здобувача під час заняття; недопустимість пропусків та запізнь на заняття; користування мобільним телефоном чи іншими пристроями під час заняття в цілях, не пов'язаних з навчанням; списування та плагіат; несвоєчасне виконання поставленого завдання та ін.

Загальна трудомісткість дисципліни – 100 балів на 1 семестр, із них 85 балів здобувач може отримати впродовж роботи на лекційних, семінарських, практичних і самостійних заняттях, 15 балів – на екзамені.

Схему нарахування балів з дисципліни «Трансформаційні процеси в сучасній зарубіжній освіті» подано у табл. 10.1, шкалу оцінювання – в табл. 10.2.

Таблиця 10.1

Схема нарахування балів з дисципліни

Поточне оцінювання												Підсумковий контроль (екзамен)	Сума
Модуль 1				Модуль 2				Модуль 3					
Л	С	П/р	С/р	Л	С	П/р	С/р	Л	С	П/р	С/р	15	100
1	10	10	7	1	10	10	8	1	10	10	7		

Скорочення: Л – лекція; С – семінарське заняття; П/р – практична робота; С/р – самостійна робота.

Таблиця 10.2

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі	Оцінка	Оцінка за національною шкалою
-------------------	--------	-------------------------------

види навчальної діяльності	ECTS	для екзамену, диференційованого заліку, курсового проекту (роботи), практики
90 – 100	A	відмінно
82-89	B	добре
75-81	C	
69-74	D	
60-68	E	задовільно
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання
1-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

11. МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

1. Конспект (рукопис) та презентації (ppt) лекцій.
2. Методичні рекомендації з підготовки до семінарських занять з дисципліни «Трансформаційні процеси в сучасній зарубіжній освіті» – рукопис.

12. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна

1. Авшенюк Н.М. Тенденції розвитку транснаціональної вищої освіти у другій половині ХХ – на початку ХХІ ст. : монографія / за наук. ред. М.П. Лещенко. Київ : Інститут обдарованої дитини, 2015. 610 с. URL: <https://repository.globethics.net/handle/20.500.12424/2341794>
2. Відповідь світової спільноти на виклики COVID-19 в освіті (лютий-червень 2020 р.). : оглядове видання / НАПН України, Ін-т педагогіки НАПН України ; упоряд.: О.І. Локшина, О.З. Глушко, А.П. Джурило, С.М. Кравченко, Н.В. Нікольська, М.М. Тименко, О.М. Шпарик ; [наук. ред. О.І. Локшина]. Київ : Авторитет, 2020. 36 с. DOI: <https://doi.org/10.32405/978-966-97763-0-4-2020-36>
3. Глушко О. З. Виховання національних цінностей в українському шкільництві США: дис. ... канд. пед. наук : 13.00.01. / Нац. акад. пед. наук України, Ін-т педагогіки, Київ, 2021. 388 с. URL: <https://undip.org.ua/wp-content/uploads/2021/06/Dysertatsiia-Hlushko.pdf>
4. Заболотна О. А. Теорія і практика альтернативної шкільної освіти у країнах Європейського Союзу : монографія. Умань : Жовтий О.О., 2013. 364 с. URL: <https://dspace.udpu.edu.ua/bitstream/6789/1235/1/zabolotna%20monografia.pdf>
5. Забезпечення якості загальної середньої освіти у провідних країнах Європи та США : Монографія / Л.Л. Волинець та ін., за заг. ред. О.І. Локшиної. Київ : Інститут педагогіки НАПН України, 2014. 374 с. URL: http://comparlab.org.ua/wp-content/uploads/2021/12/comparlab_quality_full.pdf
6. Засекіна Т.М., Локшина О.І., Шпарик О.М. Тенденції розвитку шкільної природничо-математичної освіти зарубіжжя. *Стан та шляхи підвищення якості шкільної природничо-математичної освіти в Україні. Аналітико-методичні матеріали* / кол. автор. ; за загальною редакцією О.М. Топузова ; укл. М.В. Головка. Київ : Інститут педагогіки НАПН України: Педагогічна думка, 2021. С. 5–21: DOI <https://doi.org/10.32405/978-966-644-605-6-116>
7. Європейська і світова інтеграція у сфері освіти – шлях до підвищення освітньої якості. / Національна доповідь про стан і перспективи розвитку освіти в Україні : монографія / за заг. ред. В.Г. Кременя. Київ : Нац. акад. пед. наук України, 2021. С. 134–142. (До 30-річчя незалежності України). DOI: <https://doi.org/10.37472/NAES-2021-ua>
8. Європейський простір вищої освіти : параметри якості та експертизи: навчальний посібник / С. О. Сисоєва та ін. Київ :

- Київський університет імені Бориса Грінченка, 2020. 152 с.
URL: <https://lib.iitta.gov.ua/id/eprint/730541>
9. Кремень В. Г. Загальна середня освіта України в контексті освіти країн Європи: тривалість і структура : наук.-аналіт. доп. / Нац. акад. пед. наук України, Ін-т педагогіки НАПН України ; В. Г. Кремень, О. І. Ляшенко, О. І. Локшина ; [за участю А. П. Джурило, О. М. Шпарик (пер. з англ. додатків)]. Київ : Пед. думка, 2020. 56 с. DOI: <https://doi.org/10.32405/978-966-644-555-4-2020-49>
  10. Локшина О. Відкрита освіта в європейському просторі: стратегія розбудови. *Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології*. 2018. № 2. С. 75–86 DOI: <https://doi.org/10.24139/2312-5993/2018.02/075-086>
  11. Локшина О. Забезпечення якості вищої освіти в умовах європеїзації України. *Неперервна професійна освіта: теорія і практика*. 2018. Вип. 3-4. С. 127–132. DOI: <https://doi.org/10.28925/1609-8595.2018.3-4.127132>
  12. Локшина О. Зміст шкільної освіти в країнах Європейського Союзу (друга половина ХХ – початок ХХІ ст.): монографія / Олена Локшина. Київ : СПД Богданова А. М., 2009. 404 с. URL: https://lib.iitta.gov.ua/5435/1/Zmist_shkilnoi_osvity.pdf
  13. Локшина О. Європеїзація освіти в Україні // Емпіричні дослідження для реформування освіти в Україні: Збірник матеріалів І Міжнародної наукової конференції Української асоціації дослідників освіти (11 лютого 2017 р.) / За ред. С. Щудло, О. Заболотної, О. Ковальчук. Київ – Дрогобич : ТзОВ «Трек-ЛТД», 2017. С. 98 – 101. URL: http://www.uera.org.ua/sites/default/files/2017-07/UERA%20Conference%20Abstract%20Selection%202017_0.pdf
  14. Локшина О. Європейська довідкова рамка ключових компетентностей для навчання впродовж життя: оновлене бачення 2018 року. *Український педагогічний журнал*. 2019. № 3. С. 21–30. DOI: <https://doi.org/10.32405/2411-1317-2019-3-21-30>
  15. Локшина О. Стратегічні орієнтири міжнародних організацій у галузі освіти. *Український педагогічний журнал*. 2019. № 2. С. 5–14. DOI: <https://doi.org/10.32405/2411-1317-2019-2-5-14>
  16. Локшина О. І., Шпарик О. М. Особливості дистанційного навчання в зарубіжжі. *Дистанційне навчання в умовах карантину: досвід та перспективи: аналітико-методичні матеріали* / за заг. ред. О. М. Топузова ; укл. М. В. Головка. Київ : Педагогічна думка, 2021. С. 29–44. DOI: <https://doi.org/10.32405/978-966-644-596-7-2021-192>
  17. Максименко О.О. Децентралізація в освіті європейських країн: досвід Норвегії. *Український педагогічний журнал*. 2021. № 4. С. 77–87. <https://doi.org/10.32405/2411-1317-2021-4-77-87>
  13. Науменко, С. О. Предметна реалізація змісту базової середньої освіти у країнах Європи: Науково-аналітична доповідь. *Вісник Національної академії педагогічних наук України*, 2011, 4(1). URL: <https://doi.org/10.37472/v.naes.2022.4102>
  14. Організація освітнього процесу в Україні та країнах ЄС в умовах непрогнозованих глобальних впливів : довідкове видання / Малихін О. В., Арістова Н. О., Шпарик О.М. [Електронне видання]. Київ : “КОНВІ ПРІНТ”, 2021. - 71 с.
  15. Першукова О. О. Розвиток багатомовної освіти школярів у країнах Західної Європи : монографія. Київ : СІК ГРУП Україна, 2015. 561 с. https://undip.org.ua/wp-content/uploads/2022/01/21.31-Dovidnyk_Malykhin_Aristova_SHparyk.pdf
  16. Рашкевич Ю.М. Болонський процес та нова парадигма вищої освіти : монографія. Львів : Видавництво Львівської політехніки, 2014. 168 с.
  17. Стан і тенденції розвитку шкільної освіти в країнах ЄС, США та Китаї: навчально-методичний посібник / О. І. Локшина, О. З. Глушко, А. П. Джурило, С. М. Кравченко, Н. В. Нікольська, М. М. Тименко, О. М. Шпарик ; [наук. ред. О. І. Локшина]. Київ : КОНВІ ПРІНТ, 2021. 110 с. DOI: <https://doi.org/10.32405/978-617-8124-19-9-2021-143>

18. Тенденції розвитку шкільної освіти в країнах ЄС, США та Китаї : монографія / О.І. Локшина, А. П. Джурило, О. З. Глушко, С. М. Кравченко, Н. В. Нікольська, М.М. Тименко, О. М. Шпарик ; за заг. ред. Локшиної О.І. Київ : КОНВІ ПРІНТ, 2021. 257 с. DOI: <https://doi.org/10.32405/978-617-8124-17-5-2021-350>
19. Топузов О. М. Забезпечення якості загальної середньої освіти: на шляху до європейських стандартів. *Український педагогічний журнал*, 2015, № 1. С. 16—27. <https://uej.undip.org.ua/index.php/journal/article/view/36>
20. Топузов О. М., Калініна Л.М. Організаційні механізми управління закладами освіти: методології та теоретичні засади. *Український педагогічний журнал*, 2017, № 4. С. 34—44. http://nbuv.gov.ua/UJRN/ukrpj_2017_4_7
21. Топузов О. М., Саух П. Ю., Драч І. І., Локшина О. І., Глушко О. З., Джурило А.П., Максименко О. О., Нікольська Н. В., Дебич М. А., Паламарчук О. Ф., Трима К.А. Початок і завершення навчального року: зарубіжний досвід: інформація Національної академії педагогічних наук України на запит Консультативної ради при Президентові України з питань сприяння розвитку системи загальної середньої освіти. *Вісник Національної академії педагогічних наук України*. 2021. 3(2). С. 1—13. DOI: <https://doi.org/10.37472/2707-305X-2021-3-2-14-1>
22. Трансформаційні процеси у шкільній освіті країн Європейського Союзу та США: монографія / А.П. Джурило та ін., за заг. ред.. О.І. Локшиної. Київ: ТОВ «КОНВІ ПРІНТ», 2018. 192 с. URL: http://comparlab.org.ua/wp-content/uploads/2021/06/monogr_transform_proc_shkil_osv_eu_usa.pdf
23. Шпарик О. Концептуальні засади цифрової трансформації освіти: європейський та американський дискурс. *Український педагогічний журнал*. 2021. № 4. С. 65—76. DOI: <https://doi.org/10.32405/2411-1317-2021-4-65-76>
24. Council of Europe. (2020). Common European Framework of Reference for Languages: Learning, teaching, assessment – Companion volume, Council of Europe Publishing, Strasbourg. URL: www.coe.int/lang-cefr
25. European Commission. (2018). Digital Education Action Plan (2021-2027). URL: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=COM:2018:22:FIN>
26. European Commission. (2018). EntreComp: the European Entrepreneurship Competence Framework. URL: <https://ec.europa.eu/social/main.jsp?catId=738&langId=en&pubId=8201&furtherPubs=yes>
27. European Commission. (2019). Digital Education at School in Europe. Eurydice Report. URL: https://eacea.ec.europa.eu/national-policies/eurydice/content/digital-education-school-europe_en
28. European Commission. (2020). The European Framework for Personal, Social and Learning to Learn Key Competence – LifeComp. URL: <https://op.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/7d9c9dcd-bf31-11ea-901b-01aa75ed71a1/language-en>
29. European Commission. (2021). Europe's Digital Decade: digital targets for 2030. URL: https://ec.europa.eu/info/strategy/priorities-2019-2024/europe-fit-digital-age/europes-digital-decade-digital-targets-2030_en#latest
30. European Council. (2017). Council Recommendation of 22 May 2017 on the European Qualifications Framework for lifelong learning and repealing the recommendation of the European Parliament and of the Council of 23 April 2008 on the establishment of the European Qualifications Framework for lifelong learning. URL: [https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/HTML/?uri=CELEX:32017H0615\(01\)&from=EN](https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/HTML/?uri=CELEX:32017H0615(01)&from=EN)
31. European Council. (2018). European reference framework of key competences for lifelong learning. URL: https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=uriserv:OJ.C_.2018.189.01.0001.01.ENG&toc=OJ:C:2018:189:TOC
32. European Council. (2020). Council Recommendation of 24 November 2020 on vocational education and training (VET) for sustainable competitiveness, social fairness and resilience.

- URL: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX%3A32020H1202%2801%29>
33. European Council. (2021). Council Resolution on a strategic framework for European cooperation in education and training towards the European Education Area and beyond (2021-2030). 2021/C 66/01 URL: https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=uriserv:OJ.C_.2021.066.01.0001.01.ENG
  34. Lokshyna Olena, Topuzov Oleg. (2021). COVID-19 and education in Ukraine: Responses from the authorities and opinions of educators. *Perspectives in Education*, Vol. 39 No. 1: COVID-19 special issue: Opportunity to rethink and restructure education in the world / COVID-19 and the impact on basic and special education. P. 207-230. <https://doi.org/10.18820/2519593X/pie.v39.i1.13>
  35. Standards and Guidelines for Quality Assurance in the European Higher Education Area. (2015). URL: https://www.britishcouncil.org/ua/sites/default/files/standards-and-guidelines_for_qa_in_the_ehea_2015.pdf
  36. The Cape Town Open Education Declaration. (2007). URL: <http://www.capetowndeclaration.org/>
  37. The Digital Competence Framework for Citizens – DigComp 2.2. URL: <https://publications.jrc.ec.europa.eu/repository/handle/JRC128415>
  38. UNESCO. (2011). The International Standard Classification of Education. URL: <http://uis.unesco.org/sites/default/files/documents/international-standard-classification-of-education-isced-2011-en.pdf>

Додаткова

1. Kremen, V. (2021). NAES of Ukraine report on the state of using the funds for research activities and the results received in 2020: Scientific report at the General Meeting of the National Academy of Educational Sciences of Ukraine. (April 9, 2021). Herald of the National Academy of Educational Sciences of Ukraine, 3(1). <https://doi.org/10.37472/2707-305X-2021-3-1-1-1>
2. Kremen, V.H. (Ed.). (2017). National Report on the State and Prospects of Education Development in Ukraine. National Academy of Educational Sciences of Ukraine. Kyiv: Pedahohichna dumka. <https://lib.iitta.gov.ua/706242/>
3. Lokshyna Olena, Topuzov Oleg. COVID-19 and education in Ukraine: Responses from the authorities and opinions of educators. *Perspectives in Education*, Vol. 39 No. 1 (2021): COVID-19 special issue: Opportunity to rethink and restructure education in the world / COVID-19 and the impact on basic and special education. P. 207-230. DOI <https://doi.org/10.18820/2519593X/pie.v39.i1.13>
4. Nazarenko T., Topuzov O., Chasnikova O., Dubrovina I. Role of geography teacher in forming the pupils' cartographic competence. *Prace i Studia Geograficzne*. – 2021, Vol. 66.2, P. 43–53 URL: <https://wgsr.uw.edu.pl/pisg/?p=1787> DOI: 10.48128/pisg/2021-66.2-03 (Scopus/ Elsevier-SCOPUS)
5. Rybalko L., Topuzov O., Velychko L. Natural science education concept for sustainable development. *Environmental, Technological, Social and Economic Matters (ICSF)*. 2020. Vol. 166. DOI:10.1051/e3sconf/202016610030 URL : [https://ui.adsabs.harvard.edu/abs/2020E3SWC.16610030R/abstract\(Scopus\)](https://ui.adsabs.harvard.edu/abs/2020E3SWC.16610030R/abstract(Scopus))
6. Topuzov O. M., Vishnikina L. P., Samoilenko V. M., Yaprnyets T. S. Modernization of geographic education at high school: geof ormation training models. [Електронний ресурс]. *Інформаційні технології і засоби навчання*. 2019. № 5 (73). С. 174–184. URL: https://journal.iitta.gov.ua/public/journals/-1/pageHeaderLogoImage_uk_UA.png
7. Topuzov O.M., Shamne A.V., Malykhin O.V., Aristova N.O., Opaliuk T.L. Adaptation Peculiarities of the First-Year Students to University Life: Study on Stress

- Resistance. *Revista Romaneasca pentru Educatie Multidimensionala*. 2020. Volume 12. Issue 2. P. 48–59. DOI: <https://doi.org/10.18662/rrem/12.2/265> URL: <https://lumenpublishing.com/journals/index.php/rrem/article/view/2630/pdf> (Web of Science)
8. Topuzov, O., Malykhin, O. Aristova, N. The Right Mix of Approaches in the English Language Teaching: Achieving Desired Learning Outcomes in the ESP Classroom. *Society. Integration. Education* : Proceedings the International Scientific Conference, May 22nd 2020. 2020. Vol. V. P. 512–526. URL : <http://journals.ru.lv/index.php/SIE/article/view/4818> (Web of Science)
  9. Topuzov, O., Malykhin, O., Aristova, N. & Shamne, A. (2020). Optimization of University Department Management: The Increase of Foreign Language Teachers' Self-Efficacy by Preventing Job Burnout. *The New Educational Review*. Vol. 59. P. 59–71. URL : <https://tner.polsl.pl/e59/a5.pdf> (Scopus)
  10. Topuzov, O., Malykhin, O., Usca, S., & Aristova, N. (2021). Ukrainian-Latvian Comparative Studies on University Education: Common European Values and Current Challenges. In *Society. Integration. Education*. Proceedings of the International Scientific Conference, 1, P. 696-706. <https://doi.org/10.17770/sie2021vol1.6423>
  11. Біла книга національної освіти України / за заг. ред. В. Г. Кременя ; НАПН України. – Київ : Інформ. Системи, 2010. – 340 с. – Бібліогр.: с. 315–337. – Из змісту: підрозд. 2.2.3. Удосконалення навчально-методичного забезпечення дидактичного процесу в школі / Топузов О. М., Гудзик І. П., Ляшенко О. І. – С. 148–154.
  12. Калініна Л.М., Топузов О.М., Лапінський В.В. Факторна модель оцінювання ефективності управління закладом загальної середньої освіти та її практичне застосування. *Інформаційні технології і засоби навчання*. 2020. Т.80 № 6. P. 346–368. DOI: <https://doi.org/10.33407/itlt.v80i6.3912>; URL : <https://journal.iitta.gov.ua/index.php/itlt/article/view/3912>; <https://journal.iitta.gov.ua/index.php/itlt/article/view/3912/1751> (Web of Science)
  13. Компетентнісний підхід – стрижень наукових інновацій у навчанні / Олег Топузов // Освіта України. – 2016. – 15 серп. (№ 32). – С. 10.
  14. Локшина О. Тенденція як наукова категорія порівняльної педагогіки. *Порівняльно-педагогічні студії*. 2011. № 2. URL: <http://lib.iitta.gov.ua/7118/1/18585-27831-1-SM.pdf>
  15. Локшина О. Тенденція як наукова категорія порівняльної педагогіки. *Порівняльно-педагогічні студії*. 2011. № 2. URL: <http://lib.iitta.gov.ua/7118/1/18585-27831-1-SM.pdf>
  16. Мензон М. Порівняльна педагогіка: інтелектуальне поле у мікросвіті. *Український педагогічний журнал*, 2015, № 4. С. 30–50. URL: <https://uej.undip.org.ua/index.php/journal/article/view/114/77>
  17. Національна доповідь про стан і перспективи розвитку освіти в Україні : монографія / В. Г. Кремень (голова), В. І. Луговий (заступник голови), О. М. Топузов (заступник голови), С. О. Сисоєва, О. І. Ляшенко, С. Д. Максименко, Н. Г. Ничкало, П. Ю. Саух, І. Ю. Регейло (секретар) за заг. ред. В.Г. Кременя, Київ : Нац. акад. пед. наук України, 2021. 384 с. (До 30-річчя незалежності України). DOI: <https://doi.org/10.37472/NAES-2021-ua> URL: <https://lib.iitta.gov.ua/726223/1/nac%20dopovid%202021%20color%201%20%281%29.pdf>
  18. Організаційні механізми управління закладами освіти: методології та теоретичні засади / Топузов Олег Миколайович, Калініна Людмила Миколаївна // Укр. пед. журн. = *Ukrainian Educational Journal*. – 2017. – № 4. – С. 34–44.

19. Порівняльна педагогіка: методологічні орієнтири українських компаративістів : хрестоматія / авторський колектив. Київ : Педагогічна думка, 2015. 176 с. URL: <http://comparlab.org.ua/wp-content/uploads/2022/01/ppmouk2018.pdf>
20. Про виконання програми спільної діяльності міністерства освіти і науки України та національної академії педагогічних наук України на 2017-2020 роки. Кремень, В.Г., Луговий В.І., Топузов О.М. та ін., Вісник НАПН України, 2020, 2(2) <https://doi.org/10.37472/2707-305X-2020-2-2-2-3>
21. Сисоева С. Порівняльна педагогіка в контексті розвитку освітології. *Освітологія : пол.-укр. щорічник*. 2014. Вип. 3. С. 17–23. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/ocvit_2014_3_4
22. Соколова І. Наукові підходи до проведення компаративних досліджень в освіті. *Освітологія = Oświatologia: укр.-пол. щоріч. / Київський ун-т ім. Бориса Грінченка, Вища пед. шк. Спільки пол. вчителів. Варшава. Київ, 2014. № 3. С. 23–29.* URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/ocvit_2014_3_5
23. Топузов О. М., Гриньова М. В., Барбінова А. В., Харченко О. В., & Кононец Н. В. Модель професійного розвитку вчителів природничих наук сільських шкіл в умовах дистанційного освітнього процесу. *Інформаційні технології і засоби навчання*, 2021. 85(5), С. 344–359. DOI: <https://doi.org/10.33407/itlt.v85i5.4601> URL: <https://journal.iitta.gov.ua/index.php/itlt/article/view/4601/1894>
24. Топузов О. М. Компетентнісний підхід – основа інновацій у навчанні / О. М. Топузов // *Справи сімейні*. – 2016. – № 8. – С. 19.
25. Топузов О. М. Роль і місце підручника в реалізації компетентнісного підходу до навчання. *Проблеми сучасного підручника : зб. наук. праць*. К. : Педагогічна думка, 2012. Вип. 12. С. 241–247.
26. Топузов О. М. Становлення проблемного навчання в
27. Топузов О. М. Теоретико-методичні засади особистісно орієнтованого шкільного підручника. *Проблеми сучасного підручника*. 2010. С. 8–15.
28. Топузов О.М. Експеримент у педагогічній науці і практиці: педагогічні інновації в системі загальної середньої освіти / О.М. Топузов // *Директор школи, ліцею, гімназії*. – 2014. – №1–4. – С. 135–140.
29. Топузов О.М., Калініна, Л.М. Моделі управлінської діяльності керівника школи / Л.М.Калініна // *Педагогічні інновації: ідеї, реалії, перспективи: зб. наук. пр.* – К.: Логос, 2000. – С. 35–42.
30. Топузов О.М., Малихін О.В., Опалюк Т.Л. Педагогічна майстерність: розвиток професійно-педагогічної адаптивності та соціальної рефлексії майбутнього вчителя : навч. посібник. Київ : Педагогічна думка, 2018. 292 с.
31. Топузов О.М., Малихін О.В., Ярмольчук Т.М. Модель стратегії формування готовності майбутніх фахівців з інформаційних технологій до професійної діяльності. *Інформаційні технології і засоби навчання*. 2020. Т. 77. №3. С. 205–222. URL : DOI: <https://doi.org/10.33407/itlt.v77i3.3351>; <https://journal.iitta.gov.ua/index.php/itlt/article/view/3351> (Web of Science)
32. Топузов, О. (2015). Компетентнісні засади сучасного підручникотворення. *Український педагогічний журнал*, (3), 36–47.
33. Топузов, О. М. (2008). Профільне навчання: проблеми формування змісту курсів за вибором та організація навчальної діяльності в загальноосвітніх навчальних закладах. *Проблеми сучасного підручника*, (8), 20–27.

34. Топузов, О. М. (2014). Дидактична прогностика в контексті теоретикометодичного забезпечення створення сучасного підручника. Проблеми сучасного підручника. (14). 12–20.
35. Уолгутер Ш. Порівняльна педагогіка та міжнародна освіта: минуле, сьогодення, майбутній розвиток і значення цієї галузі науки. Порівняльна педагогіка: інтелектуальне поле у мікросвіті. *Український педагогічний журнал*, 2015, № 4. С. 82–95. URL: <https://uej.undip.org.ua/index.php/journal/article/view/120/82>
36. Чепіль М. М. Порівняльна педагогіка : навч. посіб. Київ : Академвидав, 2014. 216 с.

Е-інформаційні ресурси

1. Сайт відділу порівняльної педагогіки Інституту педагогіки НАПН України. URL: <http://comparlab.org.ua/>
2. Е-бібліотека Інституту педагогіки НАПН України. URL: <https://undip.org.ua/library/>
3. Education Statistics (EdStats) The World Bank. URL: <https://datatopics.worldbank.org/education/>
4. European Commission. Adult Learning Initiatives. European Education Area. Quality education and training for all. URL: <https://education.ec.europa.eu/education-levels/adult-learning/adult-learning-initiatives>
5. European Commission. Higher Education Initiatives. European Education Area. Quality education and training for all. URL: <https://education.ec.europa.eu/education-levels/higher-education/about-higher-education>
6. European Commission. Vocational Education and Training Initiatives. European Education Area. Quality education and training for all. URL: <https://education.ec.europa.eu/education-levels/vocational-education-and-training/vocational-education-and-training-initiatives>
7. European Commission. School Education Initiatives. European Education Area. Quality education and training for all. URL: <https://education.ec.europa.eu/education-levels/school-education/school-education-initiatives>
8. Eurostat. URL: <https://ec.europa.eu/eurostat/web/education-and-training>
9. Eurydice: Information network on education in Europe. URL: <https://eacea.ec.europa.eu/national-policies/eurydice/>
10. International Bureau of Education. URL: <http://www.ibe.unesco.org/>
11. National Center for Education Statistics (NCES) US. URL: <https://nces.ed.gov/>
12. OECD Education Statistics. URL: <https://data.oecd.org/education.htm>
13. Our World in Data (Education and Knowledge). URL: <https://ourworldindata.org/>
14. Statista (Education & Science). URL: <https://www.statista.com/markets/411/topic/962/education-science/#overview>
15. The Sustainable Development Goals. URL: <https://www.undp.org/sustainable-development-goals>
16. UNESCO. COVID-19 Response. URL: <https://en.unesco.org/covid19>
17. UNESCO Institute for Statistics. URL: <http://uis.unesco.org/>
18. UNESCO Statistics. URL: <https://en.unesco.org/gem-report/statistics>

УДК 37.04:37.014.3(100)(0.034.2)

Робоча програма затверджена на засіданні вченої ради Інституту педагогіки НАПН України (протокол № 12 від «31» серпня 2022 р.).

Локшина О. І. Трансформаційні процеси в сучасній зарубіжній освіті. Робоча програма навчальної дисципліни для здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії за спеціальністю 011 «Освітні, педагогічні науки» / О. І. Локшина. [Електронне видання]. – Київ: Педагогічна думка, 2023. – 21 с.

DOI: 10.32405/978-966-644-672-8-2022-20

ISBN 978-966-644-672-8

Рецензенти:

Заболотна Оксана Адольфівна, доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри іноземних мов Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини.

Арістова Наталія Олександрівна, доктор педагогічних наук, професор, завідувач відділу міжнародних зв'язків та наукової співпраці Інституту педагогіки НАПН України.

© Інститут педагогіки НАПН України, 2023 рік

© Педагогічна думка, 2023 рік

© Локшина Олена Ігорівна, 2023 рік